

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, 24 września 2018 r.

DLPK-V-420-2/18 | 7

dot. DUS.I.5000.6.2018.JK

180919-00152

Pani

Elżbieta Rafalska

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Szanowne Pani Minister,

W odpowiedzi na pismo z dnia 3 września 2018 r., przy którym przekazano do uzgodnień międzyresortowych projekt ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (UD424), uprzejmie informuję, co następuje.

1. Art. 3 ust. 1 projektu stanowi, iż rodzicielskie świadczenie uzupełniające może być przyznane:

- 1) matce, która urodziła i wychowała lub wychowała co najmniej czworo dzieci;
- 2) ojcu, który wychował co najmniej czworo dzieci – w przypadku śmierci matki dzieci albo porzucenia dzieci przez matkę.

Wątpliwości budzi wskazany wyżej krąg beneficjentów przedmiotowego świadczenia. Należy zauważyć, iż projektodawca nie uwzględnił w proponowanej regulacji m.in. przypadku przyznania świadczenia ojcu bez konieczności wystąpienia przesłanki porzucenia dzieci przez matkę lub jej śmierci. Tytułem przykładu można wskazać sytuację, gdy władza rodzicielska została powierzona ojcu, który wychowuje dzieci, a ich matce nie ograniczono tej władzy lub ograniczono ją do współdecydowania o istotnych sprawach dzieci. Zgodnie z projektowaną regulacją świadczenie w takim przypadku będzie przysługiwało nie ojcu dzieci, a ich matce. Wątpliwości budzi, czy powyższe będzie zgodne z intencją projektodawcy, którą jest zapewnienie środków utrzymania osobom, które zrezygnowały

z zatrudnienia lub go nie podjęły ze względu na wychowywanie dzieci w rodzinach wielodzietnych (vide: uzasadnienie projektu, str. 1).

Wątpliwości budzi ponadto możliwość udowodnienia przez ojca dzieci faktu ich porzucenia przez matkę, będącego warunkiem przyznania ojcu rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, bowiem pojęcie porzucenia nie jest instytucją z ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 oraz z 2018 r. poz. 950), dalej „k.r.o.”. Konsekwencją porzucenia dzieci jest uruchomienie procedury przysposobienia dziecka albo pozbawienia władzy rodzicielskiej lub co najmniej ograniczenie tej władzy i umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Wydaje się, że udokumentowanie przez ojca dzieci zaistnienia przesłanki ich porzucenia przez matkę – bez przedstawienia stosownego orzeczenia sądu – będzie dalece utrudnione.

2. Zgodnie z art. 3 ust. 5 pkt 1 i 2 projektu rodzicielskie świadczenie uzupełniające nie przysługuje:

- 1) osobie, którą sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub której sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowania małoletnich dzieci.

Wątpliwości budzi zawarte w art. 3 ust. 5 pkt 2 projektu doprecyzowanie, że chodzi o dzieci małoletnie. Należy zauważyć, iż wskazując w art. 3 ust. 1 projektu osoby uprawnione do pobierania świadczenia projektodawca nie posługuje się takim dookreśleniem. Jego pozostawienie w projektowanym art. 3 ust. 5 pkt 2 mogłoby oznaczać, iż świadczenie ma przysługiwać *a contrario* w sytuacji długotrwałego zaprzestania wychowywania pełnoletnich dzieci, a zatem zgodnie z art. 92 k.r.o. nie podlegających już władzy rodzicielskiej, ale jednocześnie uczących się i nie mogących się utrzymać samodzielnie. Jeżeli taka jest intencja projektodawcy, powinno to wyraźnie wynikać z uzasadnienia projektu.

W kontekście posługiwania się przez projektodawcę w art. 3 ust. 5 pkt 1 projektu określeniem „umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej”, zaś w art. 3 ust. 5 pkt 2 – określeniem „długotrwałe zaprzestanie wychowania małoletnich dzieci” wątpliwości budzi ponadto, czy pozbawienie władzy rodzicielskiej lub jej ograniczenie przez umieszczenie tylko jednego dziecka w pieczy zastępczej wykluczać ma przyznanie tego świadczenia. W tym zakresie uzupełnienia wymaga uzasadnienie projektowanej regulacji.

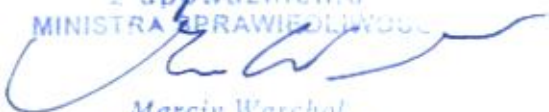
3. Wątpliwości budzi art. 3 ust. 7 zdanie drugie projektu, nakładający na dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego obowiązek niezwłocznego powiadamiania organu rentowego o tymczasowym aresztowaniu lub odbywaniu kary pozbawienia wolności przez

osobę, której przyznano rodzicielskie świadczenie uzupełniające. Zaznaczyć należy, iż dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego ma wiedzę o świadczeniach pobieranych przez osadzonego tylko wówczas, gdy sam osadzony przekaże mu takie informacje. Pod rozwagę poddaję zatem rezygnację z projektowanej regulacji, ewentualnie zmianę obowiązku informowania przez dyrektora aresztu śledczego lub zakładu karnego organu rentowego na obowiązek informowania osadzonego, iż jeżeli jest osobą pobierającą rodzinne świadczenie uzupełniające, ciąży na nim ustawowy obowiązek powiadomienia właściwego organu rentowego o tymczasowym aresztowaniu lub odbywaniu kary pozbawienia wolności.

W przypadku nieuwzględnienia przez projektodawcę ww. uwagi pod rozwagę należy poddać uzupełnienie proponowanego przepisu o stwierdzenie, iż dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego ma obowiązek powiadomienia właściwego organu rentowego o pobieraniu przez osadzonego przedmiotowego świadczenia tylko wówczas, gdy posiada wiedzę na ten temat. Podkreślić należy, że nawet będąc w posiadaniu takiej wiedzy dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego może mieć jednak trudności z ustaleniem właściwego organu rentowego, który należy powiadomić. Rozważenia wymaga zatem uzupełnienie projektu o przepis, zgodnie z którym dyrektor aresztu śledczego lub zakładu karnego powiadamiałby o pobieraniu świadczenia przez osadzonego organ rentowy właściwy miejscowo dla jednostki penitencjarnej (vide: § 46 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności, Dz. U. poz. 927, z późn. zm.).

4. Zgodnie z art. 128 k.r.o. obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych – obciąża bliższych stopniem przed dalszymi. Krewnych w tym samym stopniu obciąża obowiązek alimentacyjny w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym (art. 129 k.r.o.). Rozważenia wymaga ewentualny wpływ projektowanej regulacji na realizację wskazanego wyżej obowiązku alimentacyjnego na rzecz osoby, której przyznano rodzicielskie świadczenie uzupełniające przez dzieci, w związku z wychowaniem których osoba ta uzyskała świadczenie. Nie ulega wątpliwości, że obowiązek alimentacyjny nie ustaje na skutek przyznania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, tym niemniej należy

rozważyć, czy przyznanie tego świadczenia powinno wpływać na zakres świadczenia alimentacyjnego. Jeżeli tego rodzaju nowe świadczenie traktować w sposób tożsamy jak świadczenia wymienione w art. 135 § 3 k.r.o., tj. świadczenia, które nie wpływają na zakres świadczeń alimentacyjnych, wskazany przepis k.r.o. wymagałby nowelizacji polegającej na rozszerzeniu wymienionego w nim katalogu o rodzinne świadczenie uzupełniające. Pod rozważenie poddaję zatem uzupełnienie uzasadnienia projektu we wskazanym zakresie.

z upoważnienia
z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Marcin Warchol
PODSEKRETARZ STANU